

ผลกระทบจากความเสียหายของ Hanger และ Support ของ Steam Piping

Affected from the damage of Hanger and Support of Steam Piping

นายทวีศักดิ์ แท้วีรุพพ์
วิศวกรระดับ 5
กองหม้อน้ำ ฝ่ายบำรุงรักษาเครื่องกล
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

บทคัดย่อ

Hanger และ Support ของ Steam Piping เป็นอุปกรณ์ซึ่งทำหน้าที่รองรับน้ำหนักและการเคลื่อนที่ของ Steam Piping หากเกิดความเสียหายขึ้นกับ Hanger และ Support ต่าง ๆ ย่อมทำให้เกิด Stress ภายในเนื้อวัสดุของ Steam Piping เพิ่มขึ้น ทำให้อายุการใช้งานของ Steam Piping ลดลงหรือเกิดความเสียหายแบบเฉียบพลันในกรณีที่ Hanger และ Support เสียหายพร้อมกันหลาย ๆ จุด ดังนั้นการตรวจสอบและติดตามสภาพของ Hanger และ Support จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในทางปฏิบัติการดูแลและติดตามสภาพของอุปกรณ์ดังกล่าวมักจะถูกกละเลย เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจึงทำให้เกิดความเสียหายอย่างมาก เนื่องจาก Spare Part ทั้งในส่วนของ Hanger และ Support รวมทั้ง Piping ขนาดใหญ่จะไม่มีสำรองภายในประเทศ ทำให้ต้อง Shutdown Plant เป็นเวลานานและสูญเสียโอกาสในการผลิต สำหรับเนื้อหาในเอกสารประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ Piping Supports, ลักษณะความเสียหายของ Hanger และ Support รวมถึงผลกระทบจากความเสียหายดังกล่าว ท้ายสุดจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการตรวจสอบและการปรับแต่ง Constant Spring Hanger เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงความสำคัญของ Piping Supports และใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงพื้นฐาน ในการนำไปประยุกต์ใช้งานสำหรับการดูแลสภาพ Piping Supports ในงานบำรุงรักษาที่รับผิดชอบ

บทนำ

Piping Supports ประกอบด้วยอุปกรณ์หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน สำหรับหน้าที่การรองรับน้ำหนักของ Piping จะขึ้นอยู่กับ Hanger และ Support ในกรณีที่ Steam Piping ส่วนใหญ่จะใช้ Constant Spring Hanger และ Support ในการรองรับน้ำหนัก เนื่องจากมีคุณสมบัติพิเศษคือ ควบคุมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ Stress ใน Piping น้อยที่สุด เมื่อมีการเคลื่อนที่ของ Steam Piping (การเคลื่อนที่เกิดจากการขยายตัวของ Steam Piping เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ) ดังนั้นหาก Constant Spring Hanger และ Support เกิดความเสียหายหรือไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ ย่อมเกิดผลกระทบโดยตรงกับ Steam Piping และ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันความเสียหายดังกล่าว ผู้ปฏิบัติงาน

บำรุงรักษาจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ Piping Supports โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Constant Spring Hanger และ Support

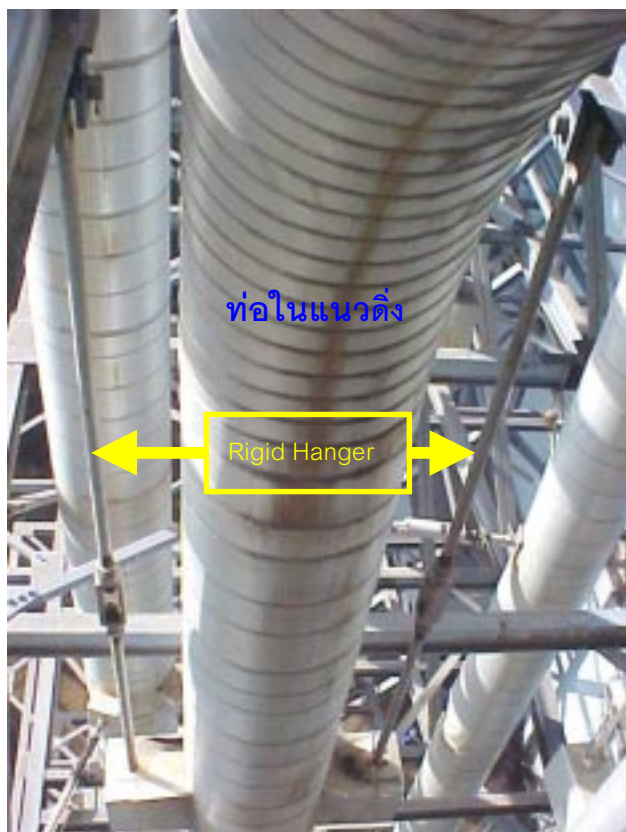
ผลกระทบจากความเสียหายของ Hanger และ Support ของ Steam Piping

ลักษณะการใช้งานของ Piping Supports

Piping Supports มีหน้าที่ในการรองรับน้ำหนัก, จำกัดการเคลื่อนที่, ป้องกันการเคลื่อนที่อย่างกะทันหันของท่อ โดยไม่ทำให้เกิด Stress ในท่อเพิ่มขึ้นมากเกินไปเกินกว่าค่าการออกแบบ ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะการใช้งานได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. Hanger และ Support เป็นอุปกรณ์ซึ่งทำหน้าที่รองรับน้ำหนักของท่อและป้องกันไม่ให้เกิดการเพิ่มขึ้นของ Stress ภายในท่อเกินค่าที่กำหนด เมื่อมีการเคลื่อนที่ของท่อจากการขยายตัวเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ การรองรับน้ำหนักโดยติดตั้งอุปกรณ์ไว้ด้านบนของท่อจะเรียกอุปกรณ์นั้นว่า Hanger แต่หากติดตั้งอุปกรณ์ไว้ด้านล่างของท่อจะเรียกอุปกรณ์นั้นว่า Support สามารถแบ่งออกเป็น 3 ชนิด

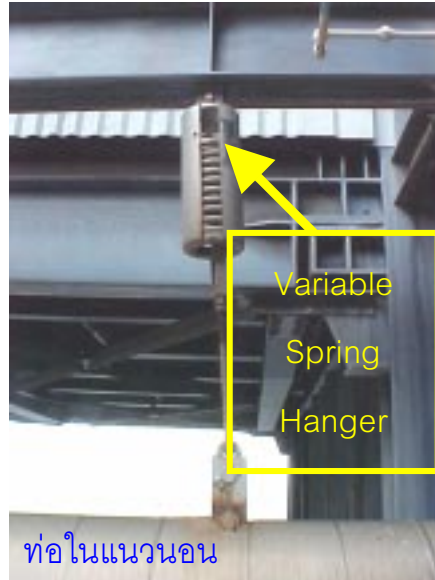
- ◆ Rigid Hanger ใช้สำหรับรองรับน้ำหนักของท่อ ณ จุดซึ่ง ไม่ต้องการให้มีการเคลื่อนที่ในแนวตั้ง ดังแสดงในรูปที่ 1 Hanger ชนิดนี้จะยอมให้ท่อเคลื่อนที่ในแนวระดับได้เล็กน้อยจากการแกว่งตัวของ Hanger แต่จะไม่ยอมให้มีการเคลื่อนที่ของ Hanger ในแนวตั้ง

รูปที่ 1

แสดงตำแหน่งที่ใช้ Rigid Hanger เพื่อรองรับน้ำหนักของท่อที่อยู่ในแนวตั้ง

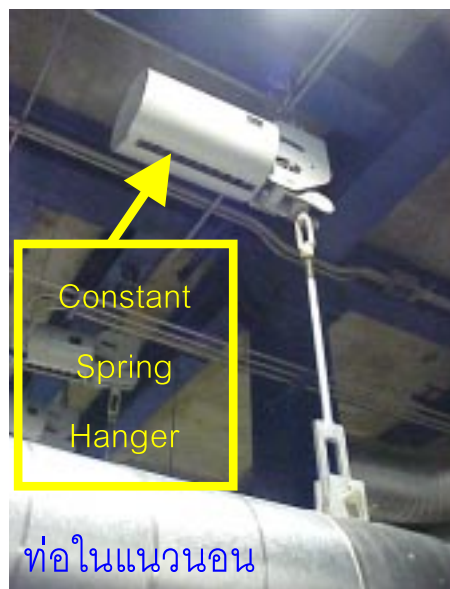
- ◆ Variable Spring Hanger ใช้สำหรับรองรับน้ำหนักของท่อ ณ จุดซึ่งมีการเคลื่อนที่ในแนวตั้งเล็กน้อยและมีการเปลี่ยนแปลงของ Load ดังแสดงในรูปที่ 2 Hanger ชนิดนี้จะยอมให้ท่อเคลื่อนที่ในแนวระดับได้เล็กน้อยจากการแกว่งตัวของ Hanger ขณะเดียวกันก็จะยอมให้มีการเคลื่อนที่ของ Hanger ในแนวตั้งได้เล็กน้อย โดยการเคลื่อนที่ในแนวตั้งนี้จะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของ Stress ในท่อ แต่จะไม่เกินค่าที่ถูกกำหนดไว้

รูปที่ 2

แสดงตำแหน่งการใช้ Variable Spring Hanger เพื่อรองรับน้ำหนักท่อที่อยู่ในแนวนอน

- ◆ Constant Spring Hanger ใช้สำหรับรองรับน้ำหนักของท่อ ณ จุดซึ่งมีการเคลื่อนที่ในแนวตั้งค่อนข้างมาก จากผลของการขยายตัวเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของท่อ แต่การเคลื่อนที่ดังกล่าวจะไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ Stress ภายในท่อ เนื่องจาก Constant Spring Hanger จะมีกลไกในการรักษาระดับของ Load ซึ่ง Hanger จะต้องรองรับอีกทั้ง Hanger ชนิดนี้จะยอมให้ท่อเคลื่อนที่ในแนวระดับได้เล็กน้อยจากการแกว่งตัวของ Hanger ดังแสดงในรูปที่ 3

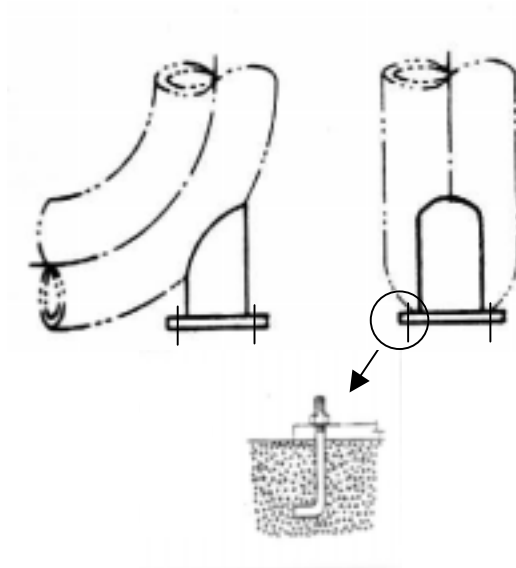

รูปที่ 3

แสดงลักษณะการติดตั้ง Constant Spring Hanger เพื่อรองรับน้ำหนักท่อที่อยู่ในแนวนอน

2. Restraint เป็นอุปกรณ์ซึ่งทำหน้าที่ยึดและจำกัดการเคลื่อนที่ของท่อ จากผลของการขยายตัว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของท่อ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ชนิด

- ◆ Anchor ใช้สำหรับจุดที่ต้องการยึดไม่ให้มีการเคลื่อนที่ในทุกทิศทาง ดังแสดงในรูปที่ 4

รูปที่ 4

แสดงการยึด Support ของท่อ ไม่ให้มีการเคลื่อนที่ในทุกทิศทางด้วย Anchor

- ◆ Stop ใช้สำหรับจุดที่ต้องการจำกัดระยะการเคลื่อนที่ของท่อ ดังแสดงในรูปที่ 5

รูปที่ 5

แสดงท่อที่ติดตั้งในแนวนอน และถูกจำกัดการเคลื่อนที่ในแนวระดับด้วย I-Beam ซึ่งทำหน้าที่เป็น Stop

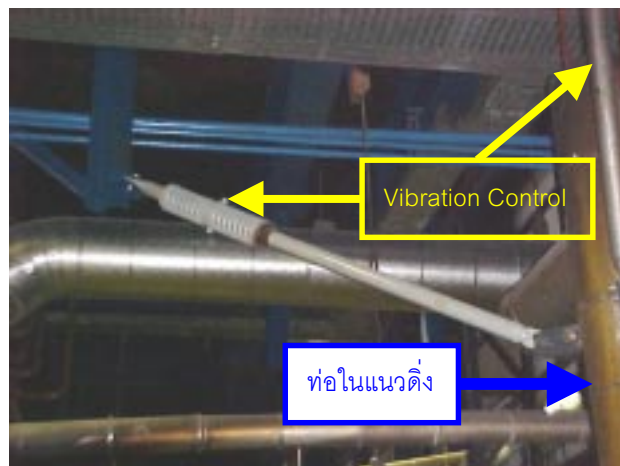
- ◆ Guide ใช้สำหรับจุดที่ต้องการจำกัดทิศทางการเคลื่อนที่ของท่อ ดังแสดงในรูปที่ 6

รูปที่ 6
แสดงท่อในแนวนอนที่ถูก
บังคับให้เคลื่อนที่ได้เฉพาะ
ในแนวยาวของท่อ

3. Brace เป็นอุปกรณ์ซึ่งทำหน้าที่จำกัดการเคลื่อนที่ ที่เกิดจากแรงอื่น ๆ นอกเหนือจาก การเคลื่อนที่เนื่องจากการขยายของท่อ แรงอื่น ๆ เหล่านี้ทำให้มีระยะและความเร็วในการเคลื่อนที่มากกว่า ปกติตัวอย่างเช่น แรงลม , แรงปฏิกิริยาจากการทำงานของ Safety Valve และ แรงปฏิกิริยาจาก Water Hammer โดยทั่วไปจะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด

- ◆ Vibration Control ดังแสดงในรูปที่ 7 อุปกรณ์ชนิดนี้ใช้สำหรับลดการสั่นสะเทือนของท่อ ในจุดซึ่งท่อมีอาการสั่นสะเทือนค่อนข้างมากขณะใช้งาน

รูปที่ 7
แสดง Vibration Control ที่
ติดตั้งเพื่อลดการสั่นสะเทือน
ของท่อในแนวดิ่ง

- ◆ Hydraulic Snubber ดังแสดงในรูปที่ 8 ใช้สำหรับจำกัดการเคลื่อนที่ที่เกิดจากแผ่นดินไหว , ลมพายุ และ การสั่นของท่อขณะใช้งาน

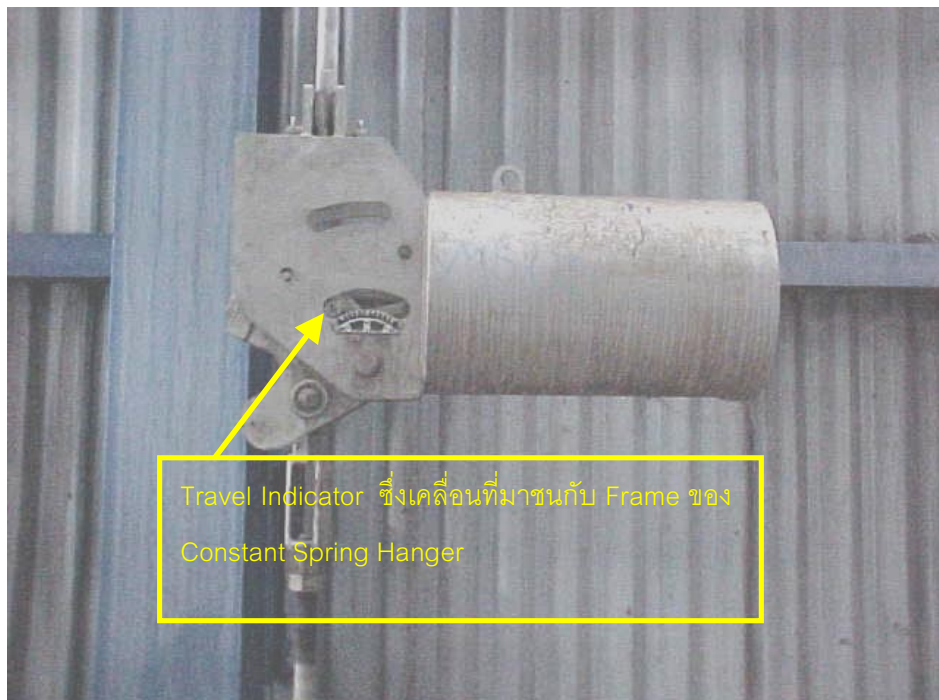

รูปที่ 8
แสดงให้เห็นลักษณะการติดตั้ง Hydraulic Snubber เพื่อหน่วงการเคลื่อนที่อย่างกะทันหันของท่อ

ลักษณะความเสียหายของ Hanger และ Support

การขีดตัวของ Travel Indicator จากการเคลื่อนที่เกินช่วงที่กำหนด เกิดจากหลายสาเหตุดังตัวอย่างต่อไปนี้

- การเลือกใช้ Hanger ไม่ถูกต้อง
- การติดตั้งที่ Cold Condition ไม่เหมาะสม
- การเสื่อมสภาพของ Spring
- สถานะภาพการใช้งานเปลี่ยนแปลงจากค่าการออกแบบ

รูปที่ 9 แสดงตำแหน่งของ Travel Indicator ที่เคลื่อนที่มาชนกับ Frame ของ Constant Spring Hanger ด้านซ้ายมือ

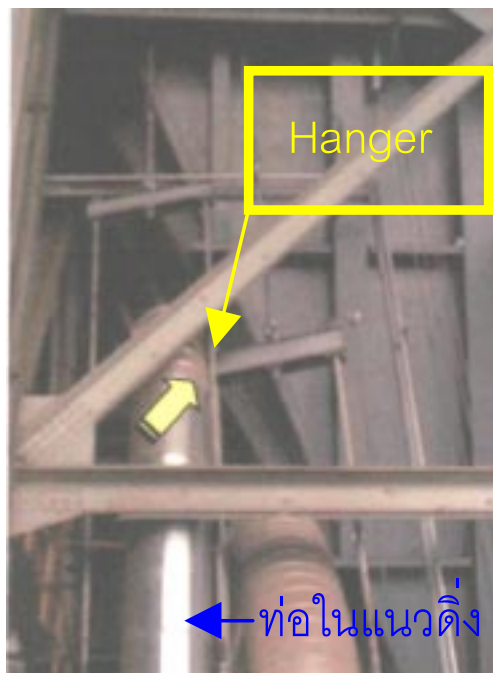
ลักษณะดังกล่าวทำให้ Hanger ไม่ได้ทำหน้าที่ตามที่ได้รับการออกแบบไว้ จะส่งผลกระทบต่างๆ มากมาย ในเบื้องต้นจะทำให้เกิดความเสียหายกับ Hanger Assembly เช่น การคดงอและเสียหายของชิ้นส่วนต่างๆ ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนที่เกินช่วงที่กำหนดของ Travel Indicator จนเกิดการขัดตัวเป็นเวลานาน หรือ เกิดการกระแทกจากการเคลื่อนที่เกินระยะการเคลื่อนที่ปกติโดยเฉียบพลัน

ผลกระทบจากความเสียหายของ Hanger และ Support

- ทำให้เกิด Stress ตกค้างใน Piping มากขึ้น ส่งผลให้อายุการใช้งานของ Piping น้อยลง
- ทำให้เกิดปัญหา Vibration ของ Turbine
- ทำให้ Piping เกิดความเสียหาย

กรณีตัวอย่างความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจริง
โรงไฟฟ้าพลังความร้อน

- การปรับ Vibration Control ไม่ถูกต้องทำให้ Piping เกิดการเอียงตัวอย่างถาวรดังแสดงในรูปที่ 10

รูปที่ 10

แสดงตำแหน่งที่ Steam Piping เอียงตัวเบียดกับ Hanger

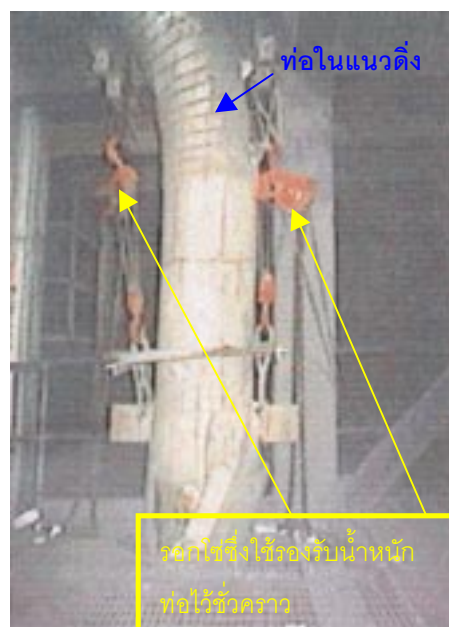
- การปรับตั้งค่า Cold Condition ของ Constant Spring Hanger ไม่ถูกต้องทำให้เกิดการขัดตัวของ Travel Indicator ดังแสดงในรูปที่ 11

รูปที่ 11

Constant Spring Hanger ซึ่งปรับตั้ง Cold Condition ไม่ถูกต้องตามการออกแบบ ทำให้ระยะการเคลื่อนที่ของ Travel Indicator ไม่เพียงพอ จนเกิดการขัดตัว

- การตรวจสอบสภาพ Constant Spring Hanger ก่อนการ Start-up ไม่ครบถ้วนทำให้ Constant Spring Hanger ขาด ส่งผลให้ Steam Piping ยึดตัวอย่างถาวร ดังแสดงในรูปที่ 12

รูปที่ 12

แสดงท่อในแนวตั้ง ซึ่ง Hanger ขาดเสียหายและได้ทำการรั้งน้ำหนักของ Steam Piping ชั่วคราวโดยใช้ Sling และ รอกโซ่

โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม

- การเลือกใช้ Constant Spring Hanger ไม่ถูกต้องตามการออกแบบทำให้ Travel Indicator ชัดตัวส่งผลให้เกิดปัญหา Turbine Vibration ดังแสดงในรูปที่ 13

รูปที่ 13

Hanger ซึ่งรับน้ำหนักท่อ บริเวณใกล้ Turbine Nozzle มีขนาดไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ Travel Indicator เคลื่อนที่มาชนกับ Frame ของ Constant Spring Hanger ทำให้เกิดปัญหา Turbine Vibration

การตรวจสอบสภาพ , การปรับ และ การทดสอบ Constant Spring Hanger

1. การตรวจสอบสภาพ Hot และ Cold Condition ในเบื้องต้นจะเน้นการตรวจด้วยการ Visual Inspection และ จะทำการขยายผลเมื่อพบ Defect

- การหลวมคลอนของส่วนประกอบต่าง ๆ
- การชัดตัวของส่วนประกอบต่าง ๆ
- ความเหมาะสมของระยะการเคลื่อนที่ของ Travel Indicator
- สภาพความสมบูรณ์ของ Hanger

2. Travel Indicator Adjusting ในเบื้องต้นสามารถปรับได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- ปรับ Turn Buckle เป็นการแก้ไขการชัดตัวของ Travel Indicator และการตรวจสอบสภาพของ Spring ในเบื้องต้น

- ปรับระยะ Rod ในกรณีซึ่ง Spring ยังคงอยู่ในสภาพปกติแต่ Turn Buckle มีระยะให้ปรับไม่เพียงพอ

หมายเหตุ ควรมีข้อมูลสภาพการติดตั้งช่วง Commissioning, ประวัติการบำรุงรักษา , ผลการตรวจสอบล่าสุดและพิจารณาปรับแต่งโดยปรึกษาผู้ออกแบบ Piping System & Manufacturer of Hanger

3. Load Testing เป็นการทดสอบความสามารถในการรับ Load ของ Hanger ว่าถูกต้องตามการออกแบบหรือไม่ สามารถดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ

- Shop Test ใช้ในการยืนยันสภาพของ Spring ในกรณีที่มีเวลาเพียงพอในการส่งอุปกรณ์ไปทดสอบ
- Field Test ใช้ยืนยันสภาพของ Spring ในกรณีซึ่งมีเวลาน้อยไม่สามารถนำไปทดสอบใน Shop ได้

4. Stress Analysis

ทำได้โดยใช้ Piping Stress Analysis Program ในกรณีที่ Piping System มีความผิดปกติของ Hanger และ Support เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ใช้ทำการตรวจสอบในทางทฤษฎีได้ว่า Piping ดังกล่าวเกิด Overstress หรือไม่ โดยจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้เป็น Data Input ให้แก่ Program ดังนี้

- Isometric Drawing of Piping
- Specification of Piping Material
- Specification of Piping Insulation
- Operating Condition of Piping
- Information of Equipment on Piping
- Etc.

5. Load Indicator Adjusting

โดยปกติการปรับ Load Indicator จะได้รับการปรับมาจากโรงงานโดยบริษัทผู้ผลิต ซึ่งการปรับดังกล่าวจะอ้างอิงจากค่าการออกแบบการรองรับน้ำหนักท่อของ Hanger หากการติดตั้ง Hanger ไม่สามารถติดตั้งได้ตาม Construction Drawing ก็จำเป็นจะต้องเลื่อนตำแหน่งของ Hanger การปรับ Load Indicator เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการภายใต้คำแนะนำจากบริษัทผู้ผลิต สำหรับกรณีที่เกิดความผิดปกติค่อนข้างมากภายหลังการใช้งานและการปรับ Turn Buckle ในเบื้องต้น ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ การปรับ Load Indicator ดังกล่าวสามารถใช้แก้ไขปัญหาได้ แต่ทั้งนี้ควรดำเนินการภายใต้ข้อมูลประวัติการติดตั้ง, การบำรุงรักษา และ ที่สำคัญมากที่สุดคือจากการคำนวณ Stress in Piping System เกี่ยวกับผลกระทบจากการปรับ Load Indicator

สรุป

ผลกระทบจากความเสียหายของ Hanger และ Support ของ Piping ไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ Hanger และ Support จนต้องทำการบำรุงรักษาหรือบางกรณีต้องหยุดเครื่องเนื่องจาก ไม่มีอะไหล่ ทั้งยังส่งผลกระทบต่ออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น Vibration of Turbine , Short Life of Piping and Piping Failure สิ่งเหล่านี้สามารถป้องกันและแก้ไขได้ โดยการตรวจสอบสภาพความผิดปกติต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานของ Hanger และ Support ไม่เป็นไปตาม Function นั้นหมายถึงผู้ปฏิบัติงานจะต้องเข้าใจหน้าที่และลักษณะการทำงานของ Hanger และ Support แต่ละตำแหน่งเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. “ GRINNELL PIPE HANGERS CATALOG ” GRINNELL CORPORATION
2. “ INSTALLATION MANAUL FOR CONSTANT SPRING HANGERS , VARIABLE SPRING HANGERS AND HYDRAULIC SNUBBERS ” SANWA TEKKI CORPORATION TOKYO,JAPAN
3. “ รายงานเรื่อง PIPE HANGERS AND SUPPORTS ” หนังสือวิชาการกองหม้อน้ำ
เรียบเรียงโดย นายวินัย พรทิพย์วรเวทย์
4. “ PIPING HANDBOOK ” Fifth Edition by RENO C.KING , SABIN CROCKER